

సాహితీ వాణి

(A Monthly Peer-Reviewed Online Multidisciplinary Telugu Research Journal)
Literature & Language | Linguistics | Arts & Humanities | History

Publishing by: Dr.Lakshamanarao Adimulam, Sri Mayuri Finearts Association , Regd No: 94/2024, H.No: 5-227, Srirampuram Post,
G.S.L Medical College (So), Raganagaram Mandalam, East Godavari - 533296, Cell: 8522967827

Volume - 1,

May 2026,

issue - 2,

సంపాదకీయం

తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో ఆధునిక చైతన్యానికి పునాది వేసిన ప్రముఖుల్లో సురవరం ప్రతాప రెడ్డి స్థానం విశిష్టమైనది. ఆయన కేవలం సాహితీవేత్త మాత్రమే కాకుండా, చరిత్రకారుడు, భాషా సంరక్షకుడు, పత్రికా సంపాదకుడు, సామాజిక చైతన్యవేత్తగా బహుముఖ ప్రజ్ఞను ప్రదర్శించారు. ముఖ్యంగా తెలంగాణ ప్రాంతంలో తెలుగు భాషా, సాహిత్య, సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనానికి ఆయన చేసిన కృషి ఆధునిక తెలుగు అధ్యయనంలో కీలకంగా పరిగణించబడుతుంది.

నిజాం పాలనలో తెలుగు భాషా పరిరక్షణ ఒక సవాలుగా ఉన్న కాలంలో, సురవరం భాషా స్వాభిమానోద్యమానికి నాయకత్వం వహించారు. ఈ సందర్భంలో ఆయన సంపాదకత్వంలో వెలువడిన “గోల్కొండ పత్రిక” (1920ల దశకం) ఒక కీలక మాధ్యమంగా నిలిచింది. ఈ పత్రిక ద్వారా తెలంగాణలో తెలుగు భాషా చైతన్యాన్ని వ్యాప్తి చేయడమే కాకుండా, స్థానిక సాహిత్య సృజనకు వేదికను సృష్టించారు.

సురవరం ప్రతాప్ రెడ్డి అత్యంత ప్రాముఖ్యమైన కృషి “ఆంధ్రుల సంఘిక చరిత్ర” (1949) గ్రంథం. ఈ గ్రంథం తెలుగు సమాజ చరిత్రను కేవలం రాజవంశాల వరకే పరిమితం చేయకుండా, సామాజిక నిర్మాణాలు, వృత్తులు, సంప్రదాయాలు, విద్యా వ్యవస్థ వంటి విభిన్న అంశాలను విశ్లేషణాత్మకంగా ప్రతిపాదించింది. ఈ గ్రంథాన్ని తెలుగు సామాజిక చరిత్రలో ప్రథమ శాస్త్రీయ పరిశోధనగా పండితులు గుర్తించారు (వేణుగోపాల్, 2010). “సంఘిక చరిత్ర”లో

ఆయన వినియోగించిన మూలాలు, శైలీ, విశ్లేషణ పద్ధతి ఆధునిక చరిత్ర రచనకు మార్గదర్శకంగా నిలిచింది.

భాషా పరిరక్షణలో ఆయన పాత్ర కూడా విశేషంగా గుర్తించబడాలి. తెలుగు భాషను ప్రజల జీవనంలో తిరిగి ప్రతిష్ఠించేందుకు ఆయన చేసిన కృషి, భాషా జాతీయతను బలోపేతం చేసింది. ఆయన దృష్టిలో భాష ఒక జాతి సాంస్కృతిక ఐక్యతకు ప్రతీక. ఈ భావజాలం ఆయన రచనలలో స్పష్టంగా ప్రతిఫలిస్తుంది.

“సాహితీ వాణి” పరిశోధనా మాస పత్రిక ఈ సందర్భంలో సురవరం గారి సాహిత్య, సామాజిక సేవలను గుర్తుకు చేసుకోవడం ద్వారా ఆధునిక పరిశోధనలకు కొత్త దారులు చూపించాలనే ఆశిస్తుంది.

అందువల్ల, ఆయన కృషిని కేవలం చరిత్రలో ఒక అధ్యాయంగా కాకుండా, సమకాలీన సాహిత్య, సామాజిక అధ్యయనాలకు మార్గదర్శకంగా పరిగణించాలి. పరిశోధకులు, రచయితలు, పాఠకులు—అందరూ ఆయన వారసత్వాన్ని సమగ్రంగా అధ్యయనం చేసి, ఆ విలువలను ప్రస్తుత తరానికి పరిచయం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది.

-డా.లక్ష్మణరావు ఆదిమూలం

